

VAPAAEHTOISEN OPAS

© JOHANNES WIEHN

Kotoutumisen tukena

OSA 1 LUKIJALLE

NÄIN KÄYTÄT OPASTA

- Kotoutumisen tukena -opas kerää yhteen hyväksi koetut toimintamuodot, joilla Suomen Punaisen Ristin osastot tukevat maahanmuuttaneiden kotoutumista. Se on tarkoitettu järjestön vapaaehtoisille, kouluttajille ja työntekijöille, mutta sopii myös viranomaisille, jotka haluavat aloittaa yhteistyön Punaisen Ristin osastojen kanssa. Yhteistyö on hyvä aloittaa oppaan pohjalta.
- Opasta voi käyttää vinkkivihkona toimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä, materiaaleina erilaisissa kotoutumista käsittelevissä koulutuksissa ja toimintaa esimerkiksi yhteistyökumppaneille markkinoitaessa. Liitteistä löydät esimerkkejä toimintamallien mainoksista ja materiaaleista.
- Oppaan sisältö jakautuu viiteen osaan, jotka ovat kukin omana tiedostonaan. Näin siksi, ettei sinun tarvitse tulos-
taa koko opasta, jos et halua.

Työryhmä: Johanna Matikainen, Marisel Soto Godoy, Leena-Kaisa Åberg

Teksti: Marisel Soto Godoy;

Kansainvälinen klubi: Anna Buzayeva, Kaakkois-Suomen piiri;

Kielikerho Papupata: Rolle Alho, Töölön osasto;

Läksykerho: Jenni Lötjönen, Itä-Helsingin osasto;

Vapaaehtoisten rekrytointi: Jouni Sirkä, Töölön osasto;

Toiminnan käynnistäminen: Anna Väinälä, Töölön osasto;

Ystävätoiminta: Maria Pikkarainen, Ruissalon osasto;

Kielenhuolto: Paula Taipale

Ulkoasu: Tuubi

Kotoutumisen tukena -opas on Suomen Punaisen Ristin Mukana-hankkeen lopputuotos.

Euroopan Pakolaisrahasto on osallistunut hankkeen rahoittamiseen.

Suomen Punainen Risti on yksin vastuussa julkaisuissa esitetyistä näkemyksistä, eikä komissio vastaa tietojen perusteella tehdyistä päätelmistä.

Suomen Punainen Risti 2009

Sisältö

1. LUKIJALLE

Sisältö.....	3
Lukijalle.....	4

2. OSASTOT KOTOUTUMISTA TUKESSA

Toiminnan käynnistämisen ABC.....	1
A Etsi tietoa	3
B Suunnittele toimintaa.....	4
C Rekrytoi myös maahanmuuttaneita.....	5
D Älä vaikene kulttuurieroista	6
E Anna tiedon kiertää.....	7
F Hanki kummi hallituksesta	7

3. TOIMINTAMALLEJA OSASTOILLE

Asumisapu auttaa uuteen kotiin	2
Kielikerhot harjoittavat arkipuhetta.....	5
Kansainväliset klubit tuovat ihmiset yhteen	9
Leirillä saa luontokokemuksia ja ystäviä	12
Läksykerho auttaa oppimaan.....	17
Ystävätoiminta lievittää yksinäisyyttä.....	22

4. HYVÄ TIETÄÄ

Pidä huolta vapaaehtoisista.....	2
Keskeiset käsitteet	5
Suomen Punaisen Ristin pakolaistyön historiaa	8

5. LIITTEET

Liite 1: Papupadan lehti-ilmoitus	2
Liite 2: Leiritiedote	3
Liite 3: Leirihakemus	4
Liite 4: Leirikirje.....	5
Liite 5: Leiriohjelma.....	7

Lukijalle

Suomeen muuttaneiden ihmisten taustat, lähtökohdat ja maahanmuuton syyt ovat monenlaisia. Punaisen Ristin toiminta lähtee aina ihmisten avun ja tuen tarpeesta, riippumatta taustoista ja Suomeen muuton syistä.

Punainen Risti tukee erityisesti kaikkein haavoittuvimpia. Osa Suomeen muuttaneista ihmisistä tarvitsee erityistä tukea, mutta eivät kaikki. Oviemme tulee kuitenkin olla avoinna kaikille.

Uuteen maahan muuttaminen käynnistää ihmisessä oppimisprosessin, jonka etenemiseen vaikuttavat omat resurssit, motivaatio, asenne ja ennen kaikkea ympäröivän yhteiskunnan tuki ja ymmärrys. Uuden oppimisen, soveltaminen ja onnistumisen kokemukset edistävät kotoutumista.

Kotoutumista tukevalla toiminnalla tarkoitetaan tässä oppaassa kaikkea, mitä vapaaehtoiset järjestävät maahanmuuttaneille. Ystävöityminen, kielikerhot, lasten läksykerhot, asumisapu, leirit, retket ja kansainväliset klubit ovat toiminnan ydintä. Oulun yleiskokouksessa vuonna 2008 tehdyn kyselyn perusteella vapaaehtoiset järjestävät monikulttuurista toimintaa noin 60 osastossa eri puolilla Suomea. Osastot osallistuvat myös rasisminvastaisen päivän viettoon entistä aktiivisemmin.

Kotoutumista tukeva toiminta tulee varmasti säilyttämään paikkansa järjestöme keskeisenä toimintamuotona. Sen tarve ei vähene, sillä maahanmuutto ja pakolaisten vastaanotto jatkuvat. Yleiskokouksen asettamien tavoitteiden mukaan kotoutumistoiminnan tulisikin vuoteen 2011 mennessä yli kaksinkertaistua.

Suomen Punaisen Ristin pakolais- ja monikulttuurisuustyö on kehittynyt laajaksi, asiantuntevaksi ja valtakunnalliseksi toiminnaksi. Maahanmuuttaneiden kotoutumista tukeva vapaaehtoistoiminta on entistä monipuolisempaa. Se vetää paljon uusia vapaaehtoisia mukaan. Lisää tarvitaan koko ajan.

Järjestöt avaavat ovia suomalaiseen yhteiskuntaan. Arkipäivän kanssakäyminen maahanmuuttaneiden ja suomalaisten välillä vähentää jännitteitä ja ennakkoluuloja luontevalla tavalla.

Panostamme myös siihen, että kaikki Punaisen Ristin toiminta on avointa jokaiselle. Järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan osallistuminen tukee maahanmuuttaneiden kotoutumista ja luo sosiaalisia verkostoja, jotka ovat turvallisen ja hyvän elämän perusta. Järjestöme tulevien vuosien suurimpia haasteita onkin, miten kehittää perustoimintaamme niin, että kaikki voivat osallistua siihen.

PUNAISEN RISTIN JA PUNAISEN PUOLIKUUN PERIAATTEET

- inhimillisuus
- tasapuolisuus
- puolueettomuus
- riippumattomuus
- vapaaehtoisuus
- ykseys
- yleismaailmallisuus

Uusien ihmisten toivottaminen tervetulleeksi edellyttää omien asenteiden tutkiskelua ja toimintakäytäntöjen kehittämistä. Onneksi meillä on jo vakiintunut joukko vapaaehtoisia, joilla on pitkä kokemus monikulttuurisesta toiminnasta. Suurkiitos kaikille, jotka vapaa-ajallaan haluavat edistää maahanmuuttaneiden ja kantaväestön suhteita ja tukea kotoutumista.

Tämän pohjalta ponnistamme eteenpäin kohti Punaista Ristiä, josta löytyy paikka jokaiselle. Moninaisuus alkaa meistä!

Leena-Kaisa Åberg
Pakolais- ja maahanmuuttotyön päällikkö
Suomen Punainen Risti

MONINAISUUS ALKAA MEISTÄ

- Ota erilaisuus huomioon, älä korosta sitä.
- Kaikki ihmiset ovat pohjimmiltaan samanlaisia. Erilaisuutta ei pidä liioitella tai omia ennakkoluulojaan pelätä.

Kiitos!

Kiitos erityisesti Töölön ja Ruissalon osaston vapaaehtoisille, jotka ovat kirjoittaneet tärkeitä huomioita ja malleja tähän oppaaseen.

Kiitos kuuluu myös Punaisen Ristin pakolaisten kotoutumista tuke-
neelle Mukana-hankkeelle (2006–2008), jonka avulla kehitettiin ja luotiin uutta toimintaa ja toimintamalleja. Projektin vapaaehtoiset eri puolilla Suomea ovat ansiokkaasti olleet mukana pakolaisten vastaanottamisessa ja kotoutumisen alkutaipaleella.